

บทที่ 1
บทนำ

ในกระบวนการผลิตโดยทั่วไป ย่อมจะมีของเสียหรือชิ้นงานที่มีความเสียหายเกิดขึ้นเป็นจำนวนหนึ่ง ซึ่งของเสียที่เกิดขึ้นนี้ เป็นสิ่งที่เราไม่พึงปรารถนา และเป็นสิ่งที่เราต้องการให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด หรือหากสามารถกำจัดไปได้ไม่ให้เกิดของเสียเลย ก็เป็นสิ่งที่เราต้องการเป็นอย่างยิ่ง ของเสียที่เกิดจากการผลิตส่งผลให้เกิดผลเสียตามมามากมาย เช่น

1. ต้นทุนในการผลิตต่อตัวจะสูงขึ้น
2. เกิดปัญหาการส่งมอบงานไม่ทัน
3. เกิดปัญหาด้านคุณภาพโดยลูกค้ามีโอกาสที่จะพบชิ้นงานที่เป็นของเสียสูง
4. ความน่าเชื่อถือในผลิตภัณฑ์ลดลง
5. ความน่าเชื่อถือของบริษัทลดลง

การที่กระบวนการผลิตไม่สามารถทำการผลิตได้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางเอาสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่ง คือ การผลิตที่มีจำนวนของเสียหรือชิ้นงานที่มีความเสียหาย (Defect) เป็นจำนวนมาก

จากปัญหาดังกล่าว จะมีผลอย่างยิ่งต่อต้นทุนการผลิต ความมั่นใจในความสามารถในการส่งมอบสินค้า และความมั่นใจในคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ซื้อไป ซึ่งเป็นผลเสียอย่างยิ่งในการดำเนินงาน ดังนั้น การปรับปรุงกระบวนการผลิต เพื่อลดปริมาณของเสีย จึงเป็นสิ่งที่จะช่วยให้อุตสาหกรรมอยู่รอดได้ต่อไป

ของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต อาจเกิดขึ้นได้จากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

1. คน (Man)
  - 1.1. ความประมาทในการทำงานของพนักงาน
  - 1.2. การทำงานผิดไปจากเอกสารที่กำหนดให้
2. เครื่องจักร (Machine)
  - 2.1. การสึกหรอของเครื่องจักรและเครื่องมือ
  - 2.2. ความไม่เที่ยงตรงของเครื่องมือและเครื่องจักร
  - 2.3. มีขีดความสามารถในการผลิตต่ำ
3. วัสดุ (Material)
  - 3.1. วัตถุดิบที่ซื้อมาไม่ได้มาตรฐานตามข้อกำหนด

- 3.2. มีสิ่งแปลกปลอมปนเปื้อนมากับวัตถุดิบและส่วนประกอบ
- 3.3. กระบวนการกักขังรูปด้วยสารเคมี ทำการกักส่วนประกอบให้ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด เช่น การกักไม่ได้รูปร่างที่สมบูรณ์ การมีสารปนเปื้อน
4. วิธีการ (Method)
  - 4.1. ไม่ได้เขียนวิธีการทำงานบางอย่างไว้ในเอกสารทำงาน
  - 4.2. วิธีการทำงานบางอย่างที่ระบุในเอกสาร มีข้อผิดพลาด
  - 4.3. วิธีการทำงานบางวิธี ยังไม่ได้มาตรฐาน ทั้งที่ระบุและไม่ระบุไว้ในเอกสารการทำงาน
5. การวัด (Measurement)
  - 5.1. ความคลาดเคลื่อนของเครื่องมือวัดเทียบกับตัวเอง
  - 5.2. ความคลาดเคลื่อนของเครื่องมือวัดเทียบกับเครื่องมือวัดอื่น
  - 5.3. เครื่องมือวัดมีขีดความสามารถต่ำ
6. สิ่งแวดล้อม (Environment)
  - 6.1. เกิดความร้อนและความชื้นในอากาศในสภาวะที่ไม่เหมาะสม
  - 6.2. ความแปรปรวนจากไฟฟ้า ก๊าซ ที่ใช้ในกระบวนการผลิต

1.1 แนวคิดและเหตุผล

วิธีการหนึ่งสำหรับใช้ในการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อลดปริมาณของเสีย ก็คือ การใช้เทคนิค การวิเคราะห์ข้อบกพร่องและผลกระทบในกระบวนการผลิต (Process Failure Mode and Effect Analysis : PFMEA) มาช่วยในการวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น เป็นเครื่องมือสำหรับการหาสาเหตุ วิธีการแก้ไข วิธีการกำจัดสาเหตุ และหาแนวทางป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น หรือทำให้ปัญหาเหล่านั้นเบาบางลง อีกทั้งยังช่วยแก้ไขปัญหในปัจจุบันด้วย

FMEA เป็นเทคนิคทางวิศวกรรมตัวหนึ่งที่ใช้ในการนิยาม บ่งชี้และกำจัดทั้งซึ่งสาเหตุของข้อบกพร่องทั้งที่เกิดขึ้นแล้ว (Actual Cause) และที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้น (Potential Cause) และจะทำให้เกิดการชี้บ่งถึงแนวทางในการปฏิบัติการแก้ไขเพื่อป้องกันข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วย ทั้งนี้จะได้นำเทคนิคหรือเครื่องมืออื่น ๆ เข้ามาใช้ร่วมกันในการระบุถึงสาเหตุและวิธีการแก้ไข เช่น การหาสาเหตุด้วยเทคนิคของผังก้างปลา (Cause & Effect Diagram) การใช้เทคนิคการออกแบบการทดลอง (Design of Experiment : DOE) สำหรับการหาสาเหตุ และการระบุค่าของตัวแปรที่เหมาะสมในกระบวนการผลิต การใช้เทคนิคของการควบคุมกระบวนการด้วยเทคนิคทางสถิติ (Statistic Process Control : SPC) สำหรับการควบคุมกระบวนการผลิต เป็นต้น

แนวคิดดังกล่าวนี้ นอกจากจะช่วยระบุถึงสาเหตุและวิธีการแก้ไขซึ่งสามารถลดปริมาณของเสียที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตแล้ว ยังสามารถเก็บเป็นข้อมูลสารสนเทศเบื้องต้นสำหรับปัญหาที่อาจจะเกิดได้อีกในอนาคตหรือในกระบวนการผลิตอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการจัดการความรู้ในองค์กร

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อลดปริมาณของเสียในกระบวนการผลิตแขนจับยึดหัวอ่าน

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1. ปรับปรุงกระบวนการขึ้นรูปและประกอบ (Forming and Assembly Process)
2. ลดปริมาณของเสียในกระบวนการขึ้นรูปและประกอบ (Forming and Assembly Process) โดยแสดงผลด้วยค่า Defect Part per Million (DPPM) หรือ Yield

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ลดปริมาณของเสียในกระบวนการผลิตแขนจับหัวอ่านเขียน
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการผลิตอื่น ในลักษณะคล้ายกัน

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. สํารวจงานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. ทำการศึกษากระบวนการผลิตแขนจับยึดหัวอ่านเขียน และรวบรวมข้อมูลในกระบวนการผลิต เช่น
  - ปริมาณของเสียในการผลิต (DPPM)
  - Yield ในการผลิต
  - ประเภทของของเสียที่พบ
3. ทำการศึกษาเทคนิคต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขในกระบวนการผลิต เช่น
  - Process FMEA
  - Design of Experiment
  - Statistic Process Control
  - อื่น ๆ

4. ทำการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุของของเสียในกระบวนการการผลิต โดยอาศัยเทคนิค Process FMEA เป็นเครื่องมือ
5. ทำการปรับปรุงกระบวนการผลิตอย่างน้อย 5 defective Mode ของผลิตภัณฑ์อย่างน้อย 1 Model ตามแนวทางของ Cross Functional Team ของ Process FMEA และสรุปจัดทำเป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตที่ปรับปรุงแล้ว เช่น Work Instruction , SPC เป็นต้น
6. เปรียบเทียบผลการทดลองก่อนและหลังการปฏิบัติ โดยอาศัยดัชนี DPPM ณ จุดต่าง ๆ ในกระบวนการผลิต
7. สรุปผลการวิจัยและจัดทำข้อเสนอแนะ
8. จัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์

1.6 การสำรวจงานวิจัย

AIAG. Potential Failure Mode And Effects Analysis (FMEA) Reference Manual. Second Edition. (n.p.) : Chrysler Corporation, Ford Motor Company, and General Motors Corporation. February, 1995.

John Best. Potential Failure Mode and Effect Analysis. Seagate (Oklahoma City) , 1993.

John S. Oakland. Total Quality Management : The route to improving performance. Second Edition. Butterworth-Heinemann, 1995.

RAO . Total Quality Management : A cross-functional perspective. (n.p.) : John Wiley & Sons, 1996.

W.Grant Ireson, Clyde F. Coombs Jr.,Richard Y. Moss. Hand book of Reliability Engineering And Management. Second Edition. (n.p.) : McGraw Hill. (n.d.)

รัตนกรณัฏ์ วรรณศิลป์ . Effective Corrective/Preventive Actions Through Root Cause Analysis and Proactive Approach. (n.p..n.d.).

สมนึก เลียบมา (2540)

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทำการวิจัยศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์โดยมุ่งเน้นการรับประกันคุณภาพชิ้นงานวัตถุดิบนำเข้า ที่โรงงานผลิตชิ้นงานวัตถุดิบ (Supplier) ภายในประเทศ ซึ่งใช้การดำเนินงานโดยใช้ Statistic Process Control ควบคุมพารามิเตอร์ที่สำคัญ การทำ Gage Repeatability and Reproducibility เพื่อศึกษาความสามารถในการวัด การใช้ Process FMEA ประเมินความเสี่ยงในกระบวนการผลิตเพื่อป้องกันการเกิดของเสีย และใช้แผนการสุ่มตรวจสอบที่หน่วยตรวจสอบขั้นสุดท้ายของโรงงานตัวอย่าง

เฉลิมพล ลีลาผาศิกุล (2540)

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทำการวิจัยศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดและควบคุมปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของยางรถยนต์ โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยเทคนิค FMEA (Failure Mode And Effect Analysis) ในการวิเคราะห์และควบคุมคุณภาพของกระบวนการผลิตยางรถยนต์ โดยจะเริ่มจากการพิจารณาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น โดยอาศัยแผนภาพแสดงเหตุและผล แผนภาพความสัมพันธ์และแผนภาพต้นไม้ การระดมสมองเพื่อหาแนวทางแก้ไข ซึ่งผลการแก้ไขมีทั้งการจัดทำแผนภูมิการตรวจสอบ การจัดทำรายละเอียดและการตั้งค่ามาตรฐานในเครื่องจักร เป็นต้น

อรรถากรณ์ สิงห์น้อย (2540)

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทำการวิจัยศึกษาเกี่ยวกับการลดความบกพร่องของชิ้นส่วนและเวลาสูญเสียเปล่าในสายการประกอบเครื่องยนตรถจักรยานยนต์ โดยใช้วิธีการทางวิศวกรรมอุตสาหการ เช่น การศึกษาการทำงาน เป็นต้น โดยจะพิจารณาในด้านทรัพยากรการผลิตของโรงงานอันประกอบไปด้วยเครื่องจักรและอุปกรณ์ กำลังคน วัตถุดิบ วิธีการทำงานหรือการบริหารงาน แล้วกำจัดสาเหตุของความสูญเสียเหล่านั้น